

Tid (dato, fra kl. til kl.): **20.03.2013, fra kl. 0915-1200** Sted: **Ørland**

Innkalt av (avd. og navn): **Kampflybase, Arnhild Herrem (innleid konsulent)**

Referanse: **Konsekvensutredning - landbruksseminar 2**

	Navn	Id	E-post
Innkalte deltakere:	egen liste		

Distribusjon: **innkalte deltakere**

Referent: **Arnhild Herrem**

Ordstyrer: **Arnt Ove Okstad** Fravær:

Saksliste:

Ev. ansvarlig, tid:

Sak 1 **Velkommen**

Kort innledning om deltakere/grupperinger.

Bakgrunnsinformasjon ligger på Forsvarsbyggs nettsted:

<http://www.forsvarsbygg.no/Prosjekter/Etablering-av-kampflybase/>

Sak 2 **Referat fra møte 26.02.2013**

- Godkjent
- Presisering av sak 4 – FM optimaliseringsprosjekt
- Presisering av sak 6 – optimalisering støy og flymønster, jobbes fortsatt med det, fastsettes ved godkjenning av reguleringsplanen høsten 2014
- Presisering sak 7 – beregningsgrunnlag og maksperioder om høsten, maksperioder blir med i vurderingen

Sak 3 **Status**

Bernt Jørgen Stranden – Ørland/Bjugn landbrukskontor

- Sak om nedbygging av landbruksjord erstattet med dobbelt så mye nydyrking, Fylkesmannen negativ, vanskelig etter plan- og bygningsloven, saken er ikke avklart.
- Jordsmonnsmarkertlegging etter påske
- Tine-prosjekt til behandling i kommunen, planlagt oppstart i april
- Bygdeforskning – spørreundersøkelse til gårdbrukere, foreløpig resultat viser negative forventninger til konsekvenser av utvikling av

Postadresse	Besøksadresse	Fakturaadresse	Telefon	E-postadresse	Org. nr.	Vedlegg
Postboks 405 Sentrum 0103 Oslo	adr1 adr2	Fakturasenteret Postboks 4394 2308 Hamar	123123 Telefaks 321321	post@forsvarsbygg.no Internett www.forsvarsbygg.no	975 950 662 Bankkonto 4714 10 00280	0

ØHF for landbruket.

Etterskrift: Viste resultat fra undersøkelsen distribueres ikke da de er foreløpige.

Kari Frøseth – FMST

- FM skal bruke ressurser på bruk som er direkte berørt.
- Idedugnad med Rambøll i regi av kommunen ang. avbøtende tiltak, det søkes om midler
- Våren: opplegg for hvordan man skal jobbe videre, koordinering med brukerne
- Avklar hva som er utredning og hva som er utviklingsarbeid

Arne Hernes – Ørland Bondelag

- Biogassprosjekt startet 2008, samarbeid gårdbrukere og Fosenkraft – Agroenergi.
- Prosjektet ligger i dvale, men mulighet for å produsere drivstoff
- Biogasskonferanse 21.03.2013

Mina Mjærum Johansen – Norges Bondelag

- Angir internasjonalt perspektiv på matproduksjon
- Befolkningsvekst og klima medfører mindre mat per person
- Matsikkerhet er viktig internasjonalt – stimulerer til lokal matproduksjon
- 3 % av Norges landareal er dyrket – lite reserver på dyrkbart
- Det som er dyrket er mest produktivt
- Ørland er blant de beste jordbruksarealene i Trøndelag, produserer hvert år kornprodukter til 85 000 personer
- På basen (3 400 da) produseres det hvert år nok føde for ca. 300 melkekyr, eller 3,4 millioner brød
- Bonelaget krever høy utnyttelse av arealene, nydyrking av dobbelt så mye som det som blir omdisponert, bolig/næring anlegges på uproduktiv mark, fortetting.
- Ser viktigheten av å prioritere nasjonale interesser slik som forsvaret.

Brit Åse Gilleberg – Mattilsynet

- Det vises til vedlagte brev
- Mattilsynet er et forvaltningsorgan, mangler etterspurt kompetanse
- Enten erfare – vente til flyene kommer, erfare etter hvert, eller sette i gang undersøkelser på forhånd, jf. UMB
- Kan bidra til blodprøvetaking
- Vitenskapskomiteen kan bidra til å samle kunnskap – må avklare hvem som tar kontakt
- Dispensasjon fra krav til for eksempel beite kan være mulig

Sak 4

Temagjennomgang – ALM v/ Jan Martin Ståvi og Kjell Lønne

- Eksisterende situasjon er systematisert - oversikt over driftsformer skal suppleres
- Viktig å få kartlagt faktisk bruk inne på basen
- Arealbeslag med sikkerhetssoner er under utredning, avklares nærmere i temarapport landbruk som skal foreligge i løpet av august 2013
- Arealbeslag må klassifiseres i nivå – nedbygd, sikkerhetssone, innenfor/utenfor gjerdet (eierforhold)
- ALM har utarbeidet forslag til videre prosess/oppfølging av

utredningstemaene (arealbeslag, driftsformer, bebyggelse, støy)

- Det arbeides med arealbehov og plassering av militære installasjoner.
- Støypåvirkning på husdyr – forslag fra UMB om prøvetaking/observasjon ved øvelse før/under/etter, forsøker å få komplettert med masterfagsoppgave for å se på langtidsvirkningene. Vil involvere mattilsynet og berørte husdyrholdere.
- Relokalisering av gårdsbebyggelse – omfang, utforming, lokalitet
- Egen prosess å gjennomføre avbøtende tiltak
- Ev. kjøp av erstatningsareal er utenfor planarbeidet/KU, men viktig å følge med på eiendomsomsetningen for ev. framtidig makeskifte
- KU gir innspill til FM optimaliseringsprosjekt
- Forurensning og prøvetaking – mulig prøvetaking vekstsesongen 2013 og ev. over flere år

Sak 5 **Fokuspunkter – innspill**

- Vegdirektoratet har prosjekt om erstatning av verdifullt landbruksareal, avklaring i løpet av mai.
- Biogass er en energibærer som utredes
- Fylkeslegen burde delta – befolkningens helse er eget tema. Det avholdes egne møter med fylkeslegen om dette.
- Sikringssoner er ikke tapt areal for landbruksdrift, kan bare ikke bebygges
- De grunneierne som må avstå areal må få 1. hånds informasjon
- Utleid areal er dyrket areal – unødvendig å skille ut med egen farge på kart over driftsformer.
- Hvorfor større behov for sikkerhetssoner nå enn før? –ROS-analyse og ammunisjonsgruppa i forsvaret avklarer
- Er det mulig å bygge ut basen innenfor dagens gjerde? – både eksisterende areal og utvidelse skal utredes. Det arbeides for en kompakt base med minst mulig arealbruk. Det arbeides for å opprettholde så mye landbruksdrift som mulig.
- Bernt Jørgen Stranden bistår ved utvalg av forsøksgårder for undersøkelse av støy og husdyr.
- Positiv til forsøk før/under/etter flyøvelse. Ønskelig at fly flyr planlagt flymønster og at F18 med etterbrenner benyttes. Dette må varsles. – avklarer mulighetene med Forsvaret. Får ikke sjekket lavfrekvens
- Hva med langtidsvirkning, påvirkning på brunst, produksjon, sykdom – følges opp av ALM mot UMB og Mattilsynet
- Erstatningsareal må være utenfor støysonen
- Behov for erstatningsareal må kartlegges – ikke alle er like interessert
- Prøvetaking må omfatte gras, korn, grønnsaker og vekster som har lett for å ta opp stoffer.
- Prøvetaking må følges opp med prøvetaking i kjøtt/melk – mattilsynet kan følge opp
- Involver forsøkringen i prøvetakingen
- Er det pågang fra forskningsmiljøene? – ingen henvendelser

Sak 6 **Framdrift og videre prosess**

- Høringsuttalelser til planprogrammet gjennomgås og vurderes.
- Planprogrammet kompletteres før kommunen fastsetter det 23. mai 2013.
- Møte med 30.04 om landbruksprosjektet hos FMST og koordinering av dette i forhold til KU kampflybase
- Fram til sommeren: innhenting av kunnskap og utredning av ulike tema innen landbruk
- Undersøkelse husdyrhold og støy: juni 2013
- August: utarbeide temarapport om landbruk
- September/Oktober: samrådsmøter med interessenter og fagmyndigheter - viktig kalibrering av utredningstemaene
- Høsten 2013: temarapporter sammenstilles i KU
- 2014: kommunal behandling av reguleringsplan med KU – høring vil være offentlig kvalitetssikring av beslutningsgrunnlaget

Takk for engasjement og deltakelse.

Det blir møter til høsten i forbindelse med samrådsprosessen, men det er muligens behov for møter også på forsommeren. Invitasjon sendes.

Vedlegg

- presentasjoner fra innleggene.